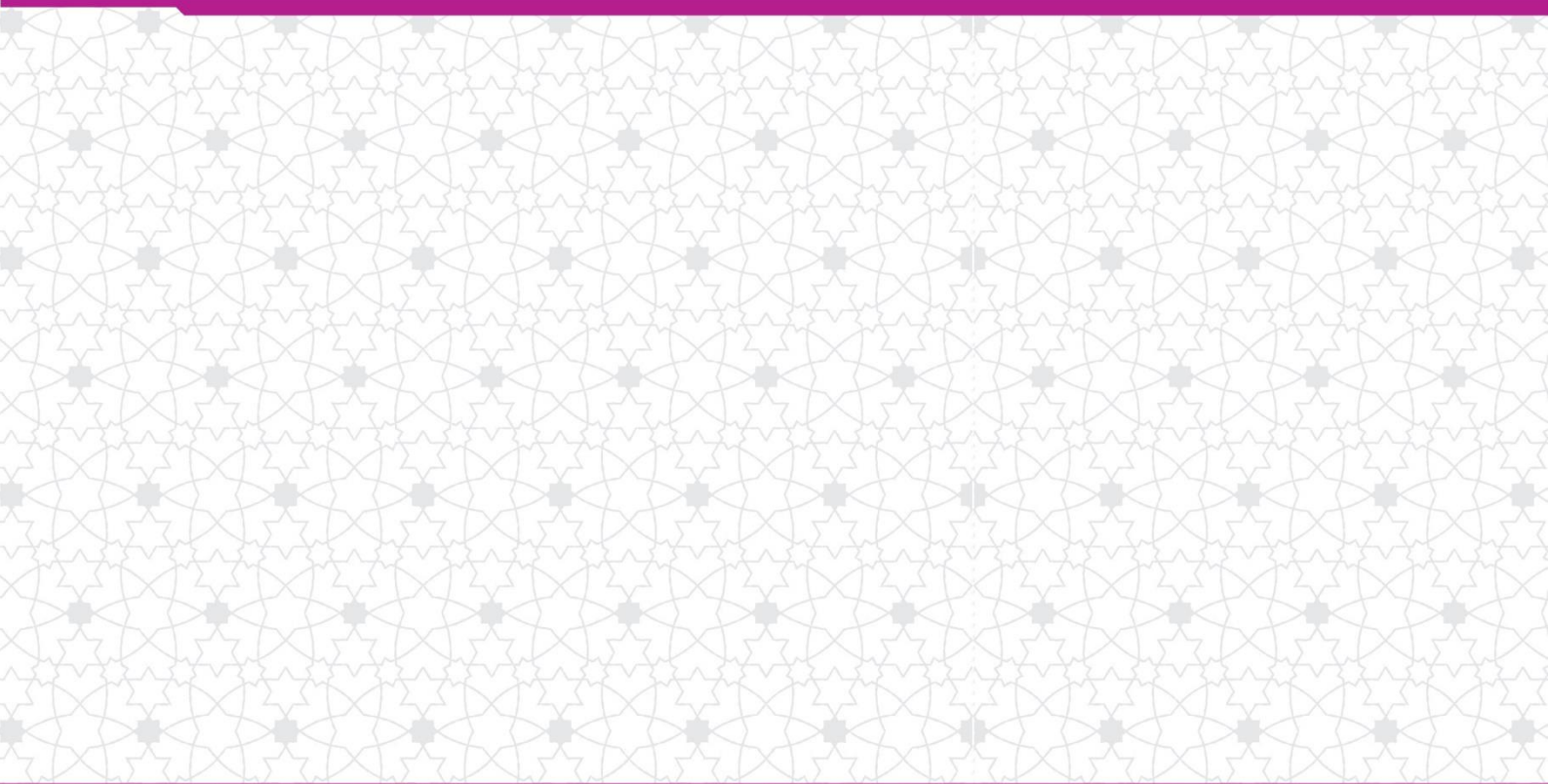

بررسی بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور (۸): حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۲۰۴۲۲

کد موضوعی: ۲۷۰

دوره دوازدهم - سال اول

ثبت: ۲۶۰

عنوان گزارش: بررسی بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور (۸): حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت

نام دفتر: مطالعات فرهنگ و آموزش (گروه زنان و خانواده)

نوع گزارش: طرح/لایحه ، نظارتی ، راهبردی

تهیه و تدوین کننده: آسیه ارحامی (گروه زنان و خانواده)

همکار: اکرم باجلان

اظهار نظر کنندگان: امین الله پاک نژاد، محمد برزگر (دفتر مطالعات حقوقی)، فرید کاظمی

فیروزشاهی (دفتر مطالعات بخش عمومی)

ناظران علمی: موسی بیات، ریحانه رحمانی پور

صفحه آرا: سیده فاطمه ابوطالبی

واژه‌های کلیدی:

۱. لایحه بودجه ۱۴۰۴

۲. ردیف‌های اعتباری

۳. زنان و خانواده

۴. جمعیت

۵. ستاد ملی جمعیت

تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۳/۱۱/۲۰

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۱۱/۲۷

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده.....
۱	خلاصه مدیریتی.....
۵	۱. مقدمه.....
۵	۲. اعتبارات دستگاه‌های اجرایی مندرج در جدول شماره ۷ لایحه بودجه ۱۴۰۴ در حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت.....
۱۶	۳. برآورد کل اعتبارات حوزه زنان و خانواده و جوانی جمعیت ذیل عناوین و جداول مختلف در لایحه بودجه ۱۴۰۳.....
۱۷	۴. منابع درآمدی قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت.....
۱۹	۵. جمع‌بندی و پیشنهادات.....
۲۲	منابع و مآخذ.....

فهرست جداول

۶	جدول ۱. اعتبارات دستگاه‌های مرتبط با حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت در لایحه بودجه ۱۴۰۴ در مقایسه با سال ۱۴۰۳.....
۱۱	جدول ۲. اعتبارات جدول شماره ۹ لایحه بودجه ۱۴۰۴ - برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه در حوزه زنان، خانواده.....
۱۴	جدول ۳. اعتبارات مندرج در جدول شماره ۱۲ در حوزه زنان و خانواده - برنامه هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی از محل یک درصد از هزینه‌های شرکت‌های دولتی موضوع بند «ث» تبصره «۸».....
۱۵	جدول ۴. اعتبارات جدول شماره (۱-۱۴): توزیع اعتبارات بندهای ۹ و ۱۰ جدول شماره ۱۴.....
۱۵	جدول ۵. اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای دستگاه‌ها در حوزه زنان و خانواده.....
۱۶	جدول ۶. تجمیع اعتبارات برآورد شده در لایحه بودجه ۱۴۰۴ ذیل زنان و خانواده.....
۱۷	جدول ۷. تجمیع اعتبارات برآورد شده در لایحه بودجه ۱۴۰۴ ذیل جوانی جمعیت.....
۱۸	جدول ۸. درآمدهای مرتبط با قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت.....

بررسی بخش دوم لایحه بودجه ۱۴۰۴ کل کشور (۸): حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت

چکیده

در این گزارش تلاش شده مجموعه اعتباراتی که به صورت مستقیم به حوزه زن، خانواده و جوانی جمعیت در بخش دوم لایحه بودجه ۱۴۰۴ اختصاص یافته احصا و بررسی شود. در نگاه کلی و مبتنی بر تجمیع اعتبارات برآورد شده ذیل جداول مختلف بخش دوم لایحه بودجه ۱۴۰۴، می‌توان گفت برای حوزه زنان و خانواده، ۱۲ هزار و ۶۳۳ میلیارد ریال (معادل یک هزار و ۲۶۳ میلیارد تومان) و برای اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در بخش‌های مختلف حدود ۱۵۰ هزار و ۴۵۹ میلیارد ریال (معادل ۱۵ هزار میلیارد تومان) اعتبار به شکل مستقیم اختصاص یافته است. بر این مبنا سهم اعتبارات مستقیم حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت از مجموع بودجه عمومی دولت، ۰٫۳ درصد است که بیش از ۹۰ درصد آن به واسطه اعتبارات حوزه جوانی جمعیت است.

علی‌رغم نکات مثبت بخش دوم لایحه بودجه ۱۴۰۴ از جمله رشد ۸۵ درصدی اعتبارات معاونت امور زنان و خانواده و همچنین رشد دو برابری مجموع اعتبارات اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، ایراداتی چون کلی بودن عناوین برنامه‌ها، پراکندگی در اعتبارات موضوعی، فقدان شفافیت در عنوان برنامه‌ها، عدم تناسب احکام برنامه هفتم پیشرفت با برنامه‌های درج شده ذیل دستگاه‌ها، عدم برآورد اعتبار برای برخی دستگاه‌ها که در مواد ۸۰ و ۸۱ قانون برنامه هفتم پیشرفت نیازمند اعتبار ویژه هستند، تشتت در نحوه توزیع اعتبارات قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت به چشم می‌خورد که نیازمند اصلاح است.

خلاصه مدیریتی

مسئله اصلی

با توجه به فرابخشی بودن اعتبارات حوزه زن، خانواده و جوانی جمعیت این حوزه این گزارش صرفاً به اعتباراتی که به صورت مستقیم در آن‌ها عبارت «زنان، خانواده یا جوانی جمعیت» به کار برده شده، پرداخته است.

در مجموع می‌توان گفت به صورت تجمیعی ذیل جداول مختلف بخش دوم لایحه بودجه ۱۴۰۴، برای حوزه زنان و خانواده، ۱۲ هزار و ۶۳۳ میلیارد ریال (معادل یک هزار و ۲۶۳ میلیارد تومان) اعتبار اختصاص یافته است که یک هزار و ۴۱۰ میلیارد ریال آن (۱۴۱ میلیارد تومان) برای معاونت امور زنان و خانواده، ۵ هزار و ۳۰۰ میلیارد ریال آن (۵۳۰ میلیارد تومان) از منابع حاصل از بند ۸ تبصره ۸ قانون بودجه ۱۴۰۴، ۴ هزار و ۹۲۳ میلیارد ریال آن (۴۹۲ میلیارد تومان) ذیل دستگاه‌های اجرایی و هزار میلیارد ریال آن (۱۰۰ میلیارد تومان) نیز از منابع هدفمندی یارانه‌ها (موضوع جدول ۱۴-۱) است.

اعتبار دبیرخانه ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، از ۷۰ هزار و ۸۹۱ میلیارد ریال (۷ هزار و ۸۹ میلیارد تومان) به هزار میلیارد ریال (۱۰۰ میلیارد تومان) رسیده که در نگاه اول شاید این تصور را رقم زند که اعتبار آن با ۹۸ درصد رشد منفی همراه شده است با این حال توجه به این نکته ضروری است که به علت تغییر نوع برنامه‌ها در ساختار بودجه جوانی جمعیت در لایحه بودجه ۱۴۰۴، نباید صرفاً این اعتبار را با اعتبار سال ۱۴۰۳ مقایسه کرد چرا که بررسی سایر جداول مندرج در بخش دوم لایحه بودجه نشان می‌دهد، در بخش‌های دیگر نیز اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت اعتبار دریافت کرده است.

تجمیع اعتبارات اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در بخش‌های مختلف نیز نشان از اختصاص حدود ۱۵۰ هزار و ۴۵۹ میلیارد ریال (معادل ۱۵ هزار میلیارد تومان) دارد که هزار میلیارد ریال آن (۱۰۰ میلیارد تومان) برای دبیرخانه ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، ۷۹ هزار میلیارد ریال آن (۷ هزار و ۹۰۰ میلیارد تومان) برای اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت ۳ هزار و ۹۰۰ میلیارد ریال آن (۳۹۰ میلیارد تومان) از منابع بند «ث» تبصره «۸» و «۶۶» هزار و ۵۵۹ میلیارد ریال آن (۶ هزار ۶۵۵ میلیارد تومان) ذیل دستگاه‌های اجرایی دیده شده است.

بر این اساس سهم اعتبارات مستقیم حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت (۱۶ هزار میلیارد تومان) از مجموع بودجه عمومی دولت (۵۳۸۴ هزار میلیارد تومان)، ۰/۳ درصد است که به تفکیک این نسبت برای حوزه زنان و خانواده ۰/۲ درصد و برای حوزه جوانی جمعیت ۰/۲۷ درصد است.

پراکندگی اعتبارات حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت در بخش‌های مختلف بر ضرورت طراحی برنامه عملیاتی مشخص و قابل رصد ذیل دستگاه‌های اجرایی توسط معاونت امور زنان و خانواده و دبیرخانه ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت (حسب مورد اعتبارات) تأکید دارد.

بررسی اعتبارات مندرج در جدول ۷ لایحه بودجه ۱۴۰۴ نشان می‌دهد برای معاونت امور زنان و خانواده یک هزار و ۴۱۰ میلیارد ریال (۱۴۱ میلیارد تومان) پیش‌بینی شده که با رشدی معادل ۸۵ درصدی مواجه بوده است. با توجه به اینکه در قانون برنامه هفتم پیشرفت تکالیف متعددی بر عهده معاونت امور زنان و خانواده گذاشته شده این افزایش اعتبار نقش مهمی در پیش‌برد تکالیف راهبری، هماهنگی و نظارت این معاونت خواهد داشت.

در خصوص اعتبارات مرتبط با قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت نیز باید گفت برخلاف سنوات گذشته که اعتبارات این حوزه به صورت متمرکز ذیل ردیف دبیرخانه ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت درج می‌شد، در بخش دوم لایحه بودجه ۱۴۰۴ با تغییر در ساختار بودجه جوانی جمعیت مواجه هستیم به نحوی که این اعتبارات به صورت پراکنده ذیل جداول مختلف و به چند شکل پیش‌بینی شده است؛ به نحوی که اعتبار دبیرخانه ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت (ردیف ۱۳۱۵۵۰) که رقمی معادل هزار میلیارد ریال (۱۰۰ میلیارد تومان) است برای اجرای تکالیف خود دبیرخانه بوده و سایر اعتبارات اجرای قانون به دو شکل دیگر در لایحه لحاظ شده است:

۱. بخش عمده این اعتبار در جدول ۹ ردیف متفرقه ذیل ردیف ۱۳۱۵۵۰ درج شده است (اعتبار ۷۹ هزار میلیارد ریال - این اعتبار پس از تایید سازمان برنامه و بودجه کشور وفق مصوبات ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت بین دستگاه‌های اجرایی توزیع خواهد شد).

۲. بخش دیگر ذیل برخی از دستگاه‌های اجرایی با عنوان برنامه راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت لحاظ شده است.

بر این اساس باید گفت اعتبار قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت با دو برابر رشد مواجه شده است.

نقاط قوت و ضعف لایحه

یکی از نکات قابل توجه در خصوص اعتبارات مرتبط با حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت اعتبارات مرتبط با بند ۸ تبصره ۸ قانون بودجه ۱۴۰۴ ذیل جدول ۱۲ بخش دوم لایحه بودجه برای این حوزه است. رصد دستگاه‌های متولی و همکار ذیل این جدول نشان از فقدان انطباق با احکام مواد ۷۹، ۸۰ و ۸۱ قانون برنامه هفتم پیشرفت از حیث تقسیم کار دستگاهی دارد. به نحوی که دستگاه‌هایی چون وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی، سازمان اداری و استخدامی، دبیرخانه ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، وزارت امور خارجه، وزارت کشور، وزارت آموزش و پرورش، معاونت علمی و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری علی‌رغم تکلیف مشخص در مواد ۸۰ و ۸۱ قانون برنامه هفتم در این جدول دیده نشده‌اند.

از سوی دیگر علی‌رغم مثبت بودن درج دو عنوان برنامه ذیل برخی از دستگاه‌ها تحت عنوان برنامه‌های «اجرای برنامه‌های حوزه زن، خانواده و جوانان» و «راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» ذیل برخی از دستگاه‌های اجرایی، اما از یک سو کلی بودن عناوین یاد شده منجر به ابهام در اهداف هزینه کردی این اعتبارات شده است و از سوی دیگر مشخص نیست چرا علی‌رغم درج این برنامه‌ها ذیل برخی از دستگاه‌های اجرایی و هم‌چنین تکلیف آن‌ها در قانون برنامه هفتم پیشرفت، اعتباری برای آن‌ها لحاظ نشده است. بنا بر گفته سازمان برنامه بودجه کشور این مساله به علت عدم همراهی امور مختلف در سازمان در پیگیری یک شیوه متحد صورت گرفته است. بر این مبنا می‌توان گفت عدم در نظر گرفتن اعتبار برای برنامه‌های درج شده مغایر با اصول ۵۲ و ۵۳ قانون اساسی مبنی بر جواز پرداخت اعتبارات به وجود رقم مصوب در بودجه است.

با این حال تشتت مدل تخصیص اعتبارات جوانی جمعیت ذیل بخش‌های مختلف - همانگونه که ذکر شد بخشی از اعتبارات ذیل دستگاه‌های اجرایی در قالب برنامه ذکر شده، بخشی در ردیف متفرقه و بخشی از آن ذیل دبیرخانه حمایت از خانواده و جوانی جمعیت درج شده - می‌تواند در نگاه اول تفسیر غلط یا سردرگمی را رقم زند. مناسب تر بود اعتبارات در قالب برنامه راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت ذیل دستگاه‌ها توزیع می‌شد تا علاوه بر روشن شدن سهم دستگاه‌های اجرایی به شفافیت در هزینه کرد اعتبارات و نظارت مناسب تر کمک نماید. اما در حال حاضر علاوه بر اینکه برخی دستگاه‌ها ذیل خود یک برنامه مشخص دریافت کرده اند باز هم شاهد اختصاص بخش عمده اعتبار در ردیف متفرقه هستیم که تخصیص آن منوط پس از تایید سازمان برنامه و بودجه کشور وفق مصوبات ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت است. مشخص نبودن دستگاه‌ها و میزان اعتبارات برای هزینه کرد ۷۹ هزار میلیارد ریال (۷ هزار و ۹۰۰ میلیارد تومان) ذیل ردیف‌های متفرقه از دیگر چالش‌های پیش رو است.

در مجموع می‌توان گفت لایحه بودجه ۱۴۰۴ علی‌رغم نکات مثبت آن از جمله رشد اعتبارات معاونت امور زنان و خانواده و هم‌چنین رشد اعتبارات اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، با ایراداتی نیز مواجه است: کلی بودن عناوین برنامه‌ها، پراکندگی در اعتبارات موضوعی، فقدان شفافیت در عنوان برنامه‌ها، عدم تناسب برنامه هفتم پیشرفت با برنامه‌های درج شده ذیل دستگاه‌ها، عدم برآورد اعتبار برای برخی دستگاه‌ها که در مواد (۸۰) و (۸۱) قانون برنامه هفتم پیشرفت نیازمند اعتبار ویژه هستند، تشتت در نحوه توزیع اعتبارات قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت به چشم می‌خورد بخشی از این ایرادات هستند.

پیشنهادات مرکز پژوهش‌ها

با توجه به مطالب فوق پیشنهادات زیر با هدف افزایش شفافیت ذیل دستگاه‌های اجرایی در هزینه‌کرد اعتبارات پیشنهاد می‌گردد:

-الحاق دستگاه‌های وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، دبیرخانه حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، سازمان اداری و استخدامی کشور، وزارت کشور، وزارت آموزش و پرورش، معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری به «برنامه اجرایی ۶: تحکیم نهاد خانواده، جوانی جمعیت، توانمندسازی بانوان و امور جوانان» ذیل جدول (۱۲) لایحه بودجه ۱۴۰۴ ذیل نهادهای متولی و همکار

-ضرورت تفکیک اعتبارات، برنامه‌ها، متولیان و همکاران حوزه زنان و خانواده از موضوع جوانی جمعیت با توجه به تفاوت نهادهای تصمیم‌ساز در جدول (۱۲)

- الحاق وزارت امور خارجه به «برنامه اجرایی ۴: راهبری و ارتقای دیپلماسی فرهنگی» ذیل جدول (۱۲) لایحه بودجه ۱۴۰۴ به عنوان نهاد متولی

-تعیین معاونت امور زنان و خانواده و دبیرخانه حمایت از خانواده و جوانی جمعیت به عنوان نهاد تنظیم‌گر در «برنامه اجرایی ۶: تحکیم نهاد خانواده، جوانی جمعیت، توانمندسازی بانوان و امور جوانان» ذیل جدول (۱۲) لایحه بودجه ۱۴۰۴.

- مشخص شدن اعتبار برنامه‌های «اجرای برنامه‌های حوزه زنان، خانواده و جوانان» و «راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» ذیل دستگاه‌های اجرایی به ویژه دستگاه‌هایی چون وزارت کشور، وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری مطابق با برنامه هفتم پیشرفت.

-اولویت بخشی به اجرای جزء ۳ بند «پ» و هم‌چنین جزء ۳ بند «الف» ماده (۸۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت در خصوص نحوه هزینه‌کرد موضوع «تحکیم نهاد خانواده، جوانی جمعیت، توانمندسازی بانوان و امور جوانان» ذیل جدول (۱۴-۱) از منابع هدفمندی یارانه‌ها.

۱. مقدمه

یکی از موضوعاتی که در قوانین بودجه سنواتی قابل رصد و پیگیری است اعتبارات حوزه زن، خانواده و جوانی جمعیت است. نظر به فرابخشی بودن حوزه‌های یاد شده، اعتبارات آن‌ها در بودجه سنواتی در یک دستگاه متمرکز نبوده و ذیل دستگاه‌های مختلف قابل پیگیری است.

توجه به این نکته ضروری است که موضوعات مرتبط با حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت متکثر هستند و نظر به ماهیت مخاطب محور آنها، می‌توان گفت بخش عمده اعتبارات بودجه سنواتی به صورت غیرمستقیم با حوزه خانواده و یا زنان به‌عنوان نیمی از جامعه مرتبط است. با این حال آنچه در اینجا حائز اهمیت است اعتباراتی است که مستقیماً/ صراحتاً با هدف حمایت از زنان، خانواده و یا فرزندآوری (جوانی جمعیت) در لایحه بودجه انعکاس یافته است. بر این اساس هرکجا صراحتاً عبارت «زن»، خانواده»، «جوانی جمعیت» و «ازدواج»، «تأهل» و عباراتی از این دست در عنوان دستگاه و یا برنامه به کار رفته معیار احصای اعتبارات این حوزه‌ها خواهد بود.

علاوه بر این با توجه به اینکه لایحه بودجه ۱۴۰۴، اولین لایحه بودجه پس از ابلاغ قانون برنامه هفتم پیشرفت است، این انتظار وجود دارد که احکام فصل ۱۶ این قانون با عنوان «فصل زن، خانواده و جمعیت» در لایحه بودجه ۱۴۰۴ مورد توجه قرار گرفته باشد.

با توجه به مطالب فوق در این گزارش ابتدا تصویری کلان از اعتبارات اختصاص یافته به حوزه زن، خانواده و جوانی جمعیت در دستگاه‌های اجرایی با کمک جدول (۷) و جدول تکمیلی لایحه بودجه ارائه داده خواهد شد، سپس ضمن تطبیق برنامه‌های ذیل دستگاه‌ها با احکام فصل ۱۶ برنامه هفتم پیشرفت، این موضوع بررسی می‌شود که آیا می‌توان تصویری جامع از مجموع اعتبارات اختصاص یافته به دو «حوزه زن و خانواده» و «جوانی جمعیت» ارائه داد.

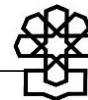
۲. اعتبارات دستگاه‌های اجرایی مندرج در جدول شماره ۷ لایحه بودجه ۱۴۰۴ در حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت

همانگونه که پیش‌تر نیز ذکر شد اعتبارات حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت ذیل یک دستگاه متمرکز نبوده و با توجه به عناوین برنامه‌ها می‌توان دستگاه‌های متعددی را نام برد که به صورت مستقیم و صریح، اعتباراتی را در این حوزه دریافت می‌کنند. در جدول زیر تلاش شده دستگاه‌ها و برنامه‌هایی مرتبط با حوزه‌های یاد شده (با کمک پیوست جداول تکمیلی) احصا و با اعتبارات قانون بودجه سال ۱۴۰۴ مقایسه گردد.

جدول ۱. اعتبارات دستگاه‌های مرتبط با حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت در لایحه بودجه ۱۴۰۴ در مقایسه با سال ۱۴۰۳ [۱] (میلیون ریال)

تملك دارایی سرمایه‌ای						هزینه‌ای						عنوان دستگاه اصلی	شماره طبقه‌بندی		
برآورد ۱۴۰۴						برآورد ۱۴۰۴									
درصد رشد به ۱۴۰۳	جمع کل	جمع	اختصاصی	متفرقه جدول ۷	عمومی جدول ۷	۱۴۰۳	۱۴۰۲	جمع	اختصاصی	متفرقه جدول ۷	عمومی جدول ۷			۱۴۰۳	۱۴۰۲
۸۴/۹۱	۱,۴۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	.	.	۱۰,۰۰۰	.	.	۱,۴۰۰,۰۰۰	.	.	۱,۴۰۰,۰۰۰	۷۶۲,۵۴۶	۵۲۳,۸۱۵	معاونت امور زنان و خانواده	۱۰۱۰۲۴
۸۴/۹۱	۱,۴۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	.	.	۱۰,۰۰۰	.	.	۱,۴۰۰,۰۰۰	.	.	۱,۴۰۰,۰۰۰	۷۶۲,۵۴۶	۵۲۳,۸۱۵	رصد و ارزیابی سیاستگذاری و حمایت از برنامه‌های حوزه زنان و خانواده	۰۱۶۸-۱۲۷
														وزارت اطلاعات	۱۰۲۱۰۰
.	راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۰۱۶۸-۱۲۷
	۹۲۰,۰۰۰													سازمان برنامه و بودجه کل کشور-موضوع بند ۸ تبصره ۸ یک درصد شرکت‌ها قابل ابلاغ به دستگاه‌های اجرایی	۱۰۲۵۳۵
اعتبار جدید	۵,۱۰۰,۰۰۰	۵,۱۰۰,۰۰۰	۵,۱۰۰,۰۰۰	اجرای برنامه‌های حوزه زن، خانواده و جوانان	۰۱۶۰-۱۲۷
اعتبار جدید	۳,۹۰۰,۰۰۰	۳,۹۰۰,۰۰۰	۳,۹۰۰,۰۰۰	راهبردی و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۰۱۶۷-۱۲۷
اعتبار جدید	۲۰۰,۰۰۰		۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	رصد، ارزیابی، سیاستگذاری و حمایت از برنامه‌های حوزه زن و خانواده	۰۱۶۸-۱۲۷
														وزارت کشور	۱۰۵۰۰۰
.	اجرای برنامه‌های حوزه زن، خانواده و جوانان	۰۱۶۰-۱۲۷
.	راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۰۱۶۷-۱۲۷
														وزارت امور اقتصادی و دارایی	۱۱۰۰۰۰
اعتبار جدید	۵۲۷,۰۰۰	۵۲۷,۰۰۰	.	.	۵۲۷,۰۰۰	.	.	راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۰۱۶۷-۱۲۷
														ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران	۱۱۱۴۰۰

۱. تجميع اعتبارات حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت

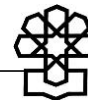

تملك دارایی سرمایه‌ای						هزینه‌ای						عنوان دستگاه اصلی	شماره طبقه‌بندی		
برآورد ۱۴۰۴						برآورد ۱۴۰۴									
درصد رشد به ۱۴۰۳	جمع کل	جمع	اختصاصی	متفرقه جدول ۷	عمومی جدول ۷	۱۴۰۳	۱۴۰۲	جمع	اختصاصی	متفرقه جدول ۷	عمومی جدول ۷			۱۴۰۳	۱۴۰۲
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۰۱۶۷-۱۲۷
														وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۱۱۳۵۰۰
۴/۸۴	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۹۵۳,۸۶۵	۱,۰۵۶,۴۰۰	راهبردی و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۰۱۶۷-۱۲۷
														وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۱۴۰۰۰
۷۸/۵۷	۲۵۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۵۰,۰۰۰	۰	۰	۲۵۰,۰۰۰	۱۴۰,۰۰۰	۹۷,۰۰۰	حمایت از طراحی، الگوسازی، نمونه سازی و عرضه مد و لباس ایرانی-اسلامی	۰۱۳۲-۱۳۱
														مرکز خدمات حوزه‌های علمیه	۱۱۴۰۸۴
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۰۱۶۷-۱۲۷
														سازمان تبلیغات اسلامی	۱۱۴۳۰۰
اعتبار جدید	۲۵۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲۵۰,۰۰۰	۰	۰	۲۵۰,۰۰۰	۰	۰	راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۰۱۶۷-۱۲۷
														وزارت آموزش و پرورش	۱۲۷۵۰۰
۲۰	۱۲۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۲۰,۰۰۰	۰	۰	۱۲۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۰	اجرای برنامه‌های حوزه زن، خانواده و جوانان	۰۱۶۰-۱۲۷
۲۰	۹۶,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۹۶,۰۰۰	۰	۰	۹۶,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	۰	راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۰۱۶۷-۱۲۷
														وزارت ورزش و جوانان	۱۲۸۵۰۰
۳۷/۱۶	۴,۸۰۳,۶۴۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴,۸۰۳,۶۴۳	۰	۴,۲۵۸,۰۶۷	۵۴۵,۵۶۷	۳,۵۰۱,۹۹۹	۲۷۵,۶۰۷	اجرای برنامه‌های حوزه زن، خانواده و جوانان (ازدواج)	۰۱۵۹-۱۲۷
														وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی	۱۲۹۰۰۰
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۰۱۶۷-۱۲۷
-۹۸/۵۹	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۷۰,۸۹۱,۴۰۰	۴۰,۲۰۰,۰۰۰	دبیرخانه ستاد حمایت از خانواده و جوانی	۱۳۱۵۰۰

۱. این اعتبار حاصل بخش از اعتبار موضوع بند ث ماده (۷۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت (۰,۲۷ درصد از کل ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده) در حوزه ازدواج است.

تملك دارایی سرمایه‌ای						هزینه‌ای						عنوان دستگاه اصلی	شماره طبقه‌بندی		
برآورد ۱۴۰۴						برآورد ۱۴۰۴									
درصد رشد به ۱۴۰۳	جمع کل	جمع	اختصاصی	متفرقه جدول ۷	عمومی جدول ۷	۱۴۰۳	۱۴۰۲	جمع	اختصاصی	متفرقه جدول ۷	عمومی جدول ۷			۱۴۰۳	۱۴۰۲
														جمعیت	
-۹۸/۵۹	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	.	.	۱,۰۰۰,۰۰۰	۷۰,۸۹۱,۴۰۰	۴۰,۲۰۰,۰۰۰	راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۰۱۶۷-۱۲۷
														وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱۴۹۰۰۰
.	راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۰۱۶۷-۱۲۷
														وزارت راه و شهرسازی	۱۵۳۰۰۰
.	راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۰۶۱۷-۱۲۷
														وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۵۴۰۰۰
.	اجرای برنامه‌های حوزه زن، خانواده و جوانان	۰۱۶۰-۱۲۷
.	راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۰۱۶۷-۱۲۷
۹۰/۴۳	۳۰,۱۶۴,۰۰۰	۳۰,۱۶۴,۰۰۰	.	.	۳۰,۱۶۴,۰۰۰	۱۵,۸۴۰,۰۰۰	۱۲,۵۸۹,۸۰۴	خدمات حمایت اجتماعی کودکان دارای سوء تغذیه	۰۳۶۳-۱۰۶
														سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران	۲۸۳۵۰۰
اعتبار جدید	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	.	.	۵۰۰,۰۰۰	.	.	تولید و حمایت از برنامه‌های تحکیم نهاد خانواده، جوانی جمعیت، توانمندسازی بانوان و امور جوانان	۰۱۶۳-۱۲۷
	۴۹,۳۲۰,۶۴۳													جمع کل ۱۴۰۴	

مبتنی بر جدول فوق در مجموع ذیل جدول ۷ لایحه بودجه ۱۴۰۴، ۴ هزار و ۹۳۲ میلیارد تومان به حوزه زن، خانواده و جوانی جمعیت اختصاص یافته است. در خصوص جدول فوق باید گفت علی‌رغم تعدد دستگاه‌های مذکور در جدول فوق، توجه به این نکته ضروری است که دو دستگاه معاونت امور زنان و خانواده و دبیرخانه ستاد حمایت از خانواده و

جوانی جمعیت دو دستگاه تخصصی حوزه زنان و خانواده و جوانی جمعیت محسوب می‌شوند و سایر دستگاه‌ها ذیل برنامه‌های خود بخشی را به این حوزه اختصاص داده‌اند و کل اعتبارات‌شان در این مسیر هزینه نمی‌شود. بر این اساس توجه به روند تغییرات اعتبارات این دو دستگاه حائز اهمیت است.

همانطور که در جدول (۱) قابل مشاهده است اعتبارات معاونت امور زنان و خانواده با رشدی معادل ۸۵ درصدی مواجه بوده است. این رشد عمدتاً به علت رشد اعتبارات هزینه‌ای معاونت امور زنان و خانواده از ۷۶۲ هزار و ۵۴۶ میلیارد ریال (۷۶ میلیارد و ۲۵۴ میلیون تومان) به یک هزار و ۴۰۰ میلیارد ریال (۱۴۰ میلیارد تومان) است. با توجه به اینکه در قانون برنامه هفتم پیشرفت تکالیف متعددی از قبیل گزارش عملکرد سنجه‌های عملکردی زن، خانواده و جمعیت (ماده (۷۹))، تدوین آیین‌نامه ساماندهی مراکز مشاوره ازدواج و خانواده (بند «الف» ماده (۸۰))، تعیین شاخص‌های سنجش وضعیت زنان و خانواده، تهیه اطلس حوزه زنان و خانواده و آینده‌پژوهی مسائل این حوزه (بند «ب» ماده (۸۰))، همکاری در اجرای پیمایش‌های خانواده و جمعیت (تبصره «۱» ماده (۸۰))، همکاری در توانمندسازی و حمایت از زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست (بند «پ» ماده (۸۰))، همکاری در تهیه مقررات و سازوکارهای اجرائی برنامه اشتغال بانوان با رعایت نقش زن در خانواده (بند «ث» ماده (۸۰))، بازآرایی و ارتقای ساختار و تشکیلات حوزه زنان و خانواده (بند «الف» ماده (۸۱))، همکاری در تدوین برنامه ساماندهی روش‌های جایگزین نوین در حوزه ناباروری (بند «پ» ماده (۸۱)) بر عهده این معاونت است، به نظر می‌رسد این افزایش اعتبار می‌تواند در پیشبرد وظایف محول شده موثر باشد. علاوه بر این، افزایش اعتبار یاد شده می‌تواند نقش رصد و نظارتی معاونت امور زنان و خانواده را برای دستگاه‌های اجرایی پررنگ‌تر از گذشته نماید. توجه به این نکته ضروری است که عمده تکالیف معاونت امور زنان و خانواده هم‌چنان که به درستی در عنوان برنامه بودجه‌ای ذیل آن نیز قید شده «رصد، ارزیابی، سیاستگذاری و حمایت از برنامه‌های حوزه زنان و خانواده» باید باشد و ورود به فعالیت اجرایی مبتنی بر این اعتبار توسط خود معاونت امور زنان و خانواده ممنوع است.

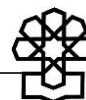
اعتبار دبیرخانه ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مطابق با جدول ۱ گزارش، از ۷۰ هزار و ۸۹۱ میلیارد ریال (۷ هزار و ۸۹ میلیارد تومان) به هزار میلیارد ریال (۱۰۰ میلیارد تومان) رسیده که در نگاه اول شاید این تصور را رقم زند که اعتبار آن با ۹۸ درصد رشد منفی همراه شده است با این حال توجه به این نکته ضروری است که به علت تغییر نوع برنامه‌ها در ساختار بودجه جوانی جمعیت در لایحه بودجه ۱۴۰۴، نباید صرفاً این اعتبار را با اعتبار سال ۱۴۰۳ مقایسه کرد چرا که بررسی سایر جداول مندرج در بخش دوم لایحه بودجه نشان می‌دهد، در بخش‌های دیگر نیز اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت اعتبار دریافت کرده است. به عبارت دیگر اعتبار برآورد شده در جدول ۷ برای دبیرخانه ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت (ردیف ۳۳۱۵۵۰) به صورت مستقل و مشخصاً برای خود دبیرخانه و امور مرتبط با دبیرخانه است و اعتبارات اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت به دو شکل دیگر در لایحه لحاظ شده است:

۱. بخش عمده این اعتبار در جدول ۹ ردیف متفرقه ذیل ردیف ۶۹-۵۵۰۰۰۰ درج شده است (اعتباری معادل ۷۹

هزار میلیارد ریال)

۲. بخش دیگر ذیل برخی از دستگاه‌های اجرایی با عنوان برنامه «راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و

جوانی جمعیت» (در جدول فوق این دستگاه‌ها قابل مشاهده هستند) لحاظ شده است.

بر این اساس اعتبار لحاظ شده برای اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت را نباید به استناد با ردیف ۱۳۱۵۵۰ تفسیر کرد بلکه باید آن را در کنار اعتبار ردیف متفرقه و سایر دستگاه‌های اجرایی لحاظ نمود. در جدول زیر اعتبارات لحاظ شده در ردیف‌های متفرقه برای اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت قابل ملاحظه است. همانطور که ذکر شد این اعتبار را باید در کنار اعتبار ردیف ۱۳۱۵۵۰ و همچنین اعتبارات برنامه‌ای ذیل دستگاه‌های اجرایی لحاظ نمود.

جدول ۲. اعتبارات جدول شماره ۹ لایحه بودجه ۱۴۰۴ - برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه در حوزه زنان،

خانواده و جوانی جمعیت [۱] (میلیون ریال)

شماره طبقه بندی	عنوان	هزینه‌ای	تملك دارایی سرمایه‌ای	جمع کل
۵۵۰۰۰۰-۶۹	اعتبار موضوع قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت پس از تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور وفق مصوبات ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۷۹,۰۰۰,۰۰۰	۰	۷۹,۰۰۰,۰۰۰

همانطور که ملاحظه می‌شود این اعتبار پس از تأیید سازمان برنامه و بودجه و مبتنی بر مصوبات ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت قابل تخصیص است. بر این اساس نه تنها اعتبار اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت کاهش یافته بلکه با افزایش نیز مواجه شده است. با این حال تشتت مدل تخصیص اعتبارات جوانی جمعیت ذیل بخش‌های مختلف - همانگونه که ذکر شد بخشی از اعتبارات ذیل دستگاه‌های اجرایی در قالب برنامه ذکر شده، بخشی در ردیف متفرقه و بخشی از آن ذیل دبیرخانه حمایت از خانواده و جوانی جمعیت درج شده - می‌تواند در نگاه اول تفسیر غلط یا سردرگمی را رقم زند. مناسب‌تر بود اعتبارات در قالب برنامه راهبردی و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت ذیل دستگاه‌ها توزیع می‌شد تا علاوه بر روشن شدن سهم دستگاه‌های اجرایی به شفافیت در هزینه کرد اعتبارات و نظارت مناسب‌تر کمک نماید. اما در حال حاضر علاوه بر اینکه برخی دستگاه‌ها ذیل خود یک برنامه مشخص دریافت کرده‌اند باز هم شاهد اختصاص بخش عمده اعتبار در ردیف متفرقه هستیم که تخصیص آن منوط پس از تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور وفق مصوبات ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت است.

علاوه بر این توجه به این نکته ضروری است که همانگونه که در گزارش بررسی نحوه توزیع اعتبارات تخصیص یافته به ردیف اختصاصی اجرای قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در قوانین بودجه سال ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲» [۲] که توسط مرکز پژوهش‌ها در سال ۱۴۰۳ به چاپ رسیده به تفصیل بیان شده، تعیین یک رقم کلی برای اجرای قانون و سپس تصمیم‌گیری درخصوص چگونگی توزیع آن در جلسه ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مغایر با نص صریح تبصره «۳» ماده (۷۱) قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، مبتنی بر درج اعتبارات دستگاه‌های اجرایی مبتنی بر عملکرد آنها در لایحه بودجه سنواتی جهت تصویب در مجلس شورای اسلامی است. مناسب‌تر بود برای دستگاه‌های اجرایی که در قانون تکلیف بر عهده آنهاست با عنوان برنامه «راهبردی و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» اعتبار مشخص لحاظ می‌شد.

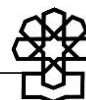
چرا که در صورت عدم تشکیل جلسه ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت هم‌چون سال ۱۴۰۳، توزیع این اعتبار با چالش مواجه خواهد شد، علاوه بر این کلی درج شدن این اعتبار شفافیت در هزینه‌کرد اعتبارات را کاهش داده است.

در خصوص جدول ۱ نکته دیگر آنکه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ شاهد یک تغییر جدی در مقایسه با سنوات گذشته در ساختار بودجه دستگاه‌های اجرایی هستیم، به نحوی که ذیل برخی از دستگاه‌ها دو عنوان برنامه «اجرای برنامه‌های حوزه زن، خانواده و جوانان» و «راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» ذکر شده است. اگرچه توجه به حوزه زنان و خانواده و جوانی جمعیت ذیل دستگاه‌های اجرایی اقدامی مثبت است اما کلی بودن عناوین یاد شده منجر به ابهام در اهداف هزینه‌کردی این اعتبارات شده است.

اینکه چرا این دو برنامه، ذیل برخی از دستگاه‌ها اعتبار دریافت کرده‌اند و ذیل برخی از دستگاه‌ها، علی‌رغم درج برنامه، اعتباری لحاظ نشده است مبهم است. به‌عنوان مثال هر دو برنامه مذکور، ذیل وزارت آموزش و پرورش درج شده و اعتبار دریافت کرده است اما ذیل وزارت کشور علی‌رغم درج برنامه، اعتباری لحاظ نشده است. بر این اساس مشخص نیست منطق ذکر این برنامه‌ها ذیل دستگاه‌های اجرایی چیست و چرا اعتبار برخی از دستگاه‌ها علی‌رغم تکالیف در قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت و برنامه هفتم پیشرفت، صفر لحاظ شده مشخص نیست. بر این مبنا می‌توان گفت عدم در نظر گرفتن اعتبار برای برنامه‌های درج شده مغایر با اصول ۵۲ و ۵۳ قانون اساسی مبنی بر جواز پرداخت اعتبارات به وجود رقم مصوب در بودجه است. مبتنی بر گفتگو با کارشناسان سازمان برنامه و بودجه کشور این مسئله به علت عدم همراهی امور مختلف در سازمان جهت پیروی از یک رویه واحد بوده است.

نکته دیگر در خصوص جدول ۱ روشن نبودن نسبت برنامه‌های ذکر شده ذیل دستگاه‌ها با برنامه هفتم پیشرفت است. اینکه چگونه دستگاه‌های مذکور در قانون برنامه هفتم پیشرفت تکالیف قانونی خود را پیش خواهند برد مبهم است، چرا که اعتباری برای آنها به صورت مشخص در نظر گرفته نشده است. به‌عنوان مثال علی‌رغم تکالیف وزارت کشور در ماده (۷۹) و ماده (۸۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت (به‌ویژه کاهش طلاق)، اعتبار برنامه «اجرای برنامه‌های حوزه زن، خانواده و جوانان» صفر لحاظ شده است. این موضوع در خصوص وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - مبتنی بر برنامه هفتم این دستگاه مکلف به تدوین برنامه توانمندسازی زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست و تدوین برنامه اشتغال بانوان با رعایت نقش زن در خانواده است - نیز صدق می‌کند. **مضاعف بر آن چرایی قید جوانان در این برنامه مشخص نیست.** چرا که در فصل ۱۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت ذکری از عنوان جوانان نشده است.

از دیگر سو، مبتنی بر جدول ۱، برای سازمان برنامه و بودجه کشور جهت تحقق بند «ث» تبصره «۸» بخش اول قانون بودجه ۱۴۰۴ و تدوین برنامه «هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی از محل یک درصد از هزینه‌های شرکت‌های دولتی در حوز زنان و خانواده» در مجموع ۹ هزار و ۲۰۰ میلیارد ریال (معادل ۹۲۰ میلیارد تومان) در حوزه تحکیم نهاد خانواده، جوانی جمعیت، توانمندسازی بانوان و امور جوانان لحاظ شده که مطابق جدول

(۱۲) لایحه بودجه ۱۴۰۴، ۳ هزار و ۵۰۰ میلیارد ریال آن (۳۵۰ میلیارد تومان) برای ارتقای کمی و کیفی مؤلفه‌های موثر در ازدواج و تحکیم بنیان خانواده، ۲۰۰ میلیارد ریال (معادل ۲۰ میلیارد تومان) برای ارتقای کارآمدی و اثربخشی ساختارها و فعالیت‌ها در حوزه‌های خانواده، زنان و جوانان، سه هزار و ۹۰۰ میلیارد ریال آن (۳۹۰ میلیارد تومان) برای ترویج فرهنگ فرزندآوری و اقدامات موثر در راستای جوانی جمعیت و در نهایت یک هزار و ۶۰۰ میلیارد ریال (۱۶۰ میلیارد تومان) برای توانمندسازی و شکوفایی استعداد بانوان لحاظ شده است. مبلغ یک هزار و ۲۰۰ میلیارد ریال (۱۲۰ میلیارد تومان) هم برای اقدامات تبلیغی و روشنگرانه در مورد نقش فعال بانوان در ایران و جوامع اسلامی ذیل «برنامه اجرایی ۴: دیپلماسی فرهنگی» دیده شده است.

علی‌رغم شفاف‌تر شدن موضوعات هزینه‌کرد اعتبارات حاصل از یک درصد از هزینه‌های شرکت‌های دولتی در حوزه زنان و خانواده، با این حال برنامه ۶ جدول ۱۲ دارای برخی چالش‌ها و ابهامات می‌باشد که در ادامه ذکر می‌گردد:

-نگاهی به دستگاه‌های متولی و همکار نشان می‌دهد علی‌رغم قید مواد (۷۹)، (۸۰) و (۸۱) برنامه هفتم پیشرفت در جدول، بین دستگاه‌های مذکور در آن و دستگاه‌های مذکور در قانون برنامه هفتم پیشرفت تطابق دیده نمی‌شود. به نحوی که دستگاه‌هایی چون وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی، سازمان اداری و استخدامی، دبیرخانه ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، وزارت امور خارجه، وزارت کشور، وزارت آموزش و پرورش، معاونت علمی و فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری علی‌رغم تکلیف مشخص در مواد (۸۰) و (۸۱) قانون برنامه هفتم در این جدول دیده نشده‌اند. بر این اساس در شرایطی که دستگاه‌های اصلی متولی در قانون برنامه هفتم پیشرفت در این بخش دیده نشده‌اند چگونه می‌توان انتظار داشت اهداف برنامه هفتم تحقق یابد. در مجموع می‌توان گفت تقسیم‌کار بین دستگاه‌های این حوزه دچار چالش است.

علاوه بر این ذیل هر دو برنامه «تحکیم نهاد خانواده، جوانی جمعیت، توانمندسازی بانوان و امور جوانان» و «راهبری و ارتقای دیپلماسی فرهنگی» متولی اصلی معاونت امور زنان و خانواده قید شده که با توجه به اینکه معاونت نقش سیاستگذاری، حمایت و ارزیابی دستگاه‌های اجرایی را برعهده دارد، منطقی به نظر نمی‌رسد. چرا که معاونت امور زنان و خانواده نقش اجرایی ندارد که متولی اقدامات باشند بلکه باید نقش تنظیم‌گر را بین دستگاه‌های مختلف در راستای اهداف مذکور ایفا نماید. در جدول زیر اعتبارات مندرج در جدول شماره ۱۲ لایحه بودجه در حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت^۱ قید شده است.

۱. امکان مقایسه این اعتبار با سال گذشته وجود ندارد چرا که در سال گذشته موضوعات مرتبط با حوزه تحکیم خانواده و جوانی جمعیت در جدول ۱۲ عمدتاً در کنار موضوعات دیگر دیده شده و سهم این دو حوزه از اعتبار صراحتاً روشن نیست.

جدول ۳. اعتبارات مندرج در جدول شماره ۱۲ در حوزه زنان و خانواده - برنامه هم افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی از محل یک درصد از هزینه‌های شرکت‌های دولتی موضوع بند «ث» تبصره «۸» [۱] (میلیون ریال)

جدول شماره ۱۲- برنامه هم افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی از محل یک درصد از هزینه‌های شرکت‌های دولتی موضوع بند ث تبصره ۸			
۹۲۰۰۰۰۰	برنامه اجرایی ۶: تحکیم نهاد خانواده، جوانی جمعیت، توانمندسازی بانوان و امور جوانان		
۳۵۰۰۰۰۰	تحکیم خانواده جوانی جمعیت شکوفایی استعداد بانوان	ماده (۷۸) - (۷۹) و (۸۰)	۱- ارتقای کمی و کیفی مولفه‌های موثر در ازدواج و تحکیم بنیان خانواده
۲۰۰۰۰۰۰		ماده (۸۰) - (۸۱)	۲- ارتقای کارآمدی و اثربخشی ساختارها و فعالیت‌ها در حوزه‌های خانواده، زنان و جوانان
۳۹۰۰۰۰۰		ماده (۷۹) و (۸۱)	۳- ترویج فرهنگ فرزندآوری و اقدامات موثر در راستای جوانی جمعیت
۱۶۰۰۰۰۰		ماده (۷۹) و (۸۰)	۴- توانمندسازی و شکوفایی استعداد بانوان
دستگاه‌های متولی و همکار: معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت ورزش و جوانان، سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، سازمان بسیج مستضعفین، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، شورای عالی حوزه علمیه (قم/خراسان)، شورای سیاستگذاری ائمه جمعه			
برنامه اجرایی ۴: راهبری و ارتقای دیپلماسی فرهنگی			
۱۲۰۰۰۰۰	نمایشی تولید محتوای فاخر فرهنگی در فضای مجازی	ماده (۸۰) - تبصره «۲»	۱- اقدامات تبلیغی و روشنگرانه در مورد نقش فعال بانوان در ایران و جوامع اسلامی
دستگاه‌های متولی و همکار: معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، جامعه المصطفی، مجمع جهانی اهل بیت (ع)، مجمع جهانی تقریب مذاهب، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، سازمان حج و زیارت			
مجموع ۱۰۴۰۰۰۰۰			

همانطور که ملاحظه می‌شود در مجموع ۱۰/۶۷ درصد از اعتبارات مندرج در جدول ۱۲ لایحه بودجه

۱۴۰۴ به حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت اختصاص یافته است.

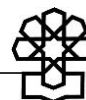
با این حال پیشنهاد می‌شود علاوه بر مشخص شدن نهاد متولی اصلی ذیل این جدول، دستگاه‌هایی

که در قانون برنامه هفتم متولی یا همکار در مواد (۷۹)، (۸۰) و (۸۱) هستند به صورت کامل درج گردند تا

امکان عملیاتی‌تر شدن اجرای برنامه هفتم پیشرفت به وجود آید.

(ب) اعتبارات پراکنده مرتبط با حوزه زنان و خانواده ذیل سایر جداول

علاوه بر اعتبارات مندرج ذیل دستگاه‌های اصلی و ردیف متفرقه، در جدول (۱-۱۴) نیز در خصوص نحوه توزیع اعتبارات بندهای ۹ و ۱۰ جدول (۱۴) - هدفمندی یارانه‌ها- بخشی از اعتبار به موضوع «تحکیم نهاد خانواده، جوانی جمعیت، توانمندسازی بانوان و امور جوانان» اختصاص یافته است. همانطور که در جدول زیر قابل ملاحظه است ۱۰۰ میلیارد تومان به این حوزه از منابع هدفمندی یارانه‌ها اختصاص یافته که مشخص نیست قرار است صرف چه موضوعی گردد و این اعتبار به چه دستگاهی اختصاص خواهد یافت.

جدول ۴. اعتبارات جدول شماره (۱-۱۴): توزیع اعتبارات بندهای ۹ و ۱۰ جدول شماره ۱۴ [۱] (میلیارد ریال)

مبلغ ۱۴۰۴	عنوان	آدرس در قانون برنامه هفتم		ردیف
		ماده	بند / جزء	
الف) منابع اجرای تکالیف جدید قانون برنامه هفتم پیشرفت از محل ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها - بند ۹ جدول ۱۴				
۱۰۰۰	تحکیم نهاد خانواده، جوانی جمعیت، توانمندسازی بانوان و امور جوانان	۷۹	-	۱۲
		۸۰	-	

پیشنهاد می‌شود با هدف افزایش شفافیت و هم‌چنین جهت بخشی به این اعتبار اولویت موضوعی ذیل این بند تعیین گردد. به عنوان مثال «ترویج مشاوره قبل، حین و پس از ازدواج حداقل به مدت پنج‌سال» در بند «الف» ماده (۸۰) و «کاهش پنجاه درصدی (۵۰٪) تعرفه خدمات مشاوره‌ای ذیل سازمان بهزیستی کشور و وزارت ورزش و جوانان برای خانواده‌های دارای سرپرست زن و یا بدسرپرست» در بند «پ» ماده (۸۰) می‌تواند جزء اولویت‌های هزینه‌کرد باشد.

علاوه بر این برای موضوع خوابگاه‌های متاهلین نیز در پیوست طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های اجرایی در سال ۱۴۰۴ برای وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نیز اعتباراتی لحاظ شده است:

جدول ۵. اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای دستگاه‌ها در حوزه زنان و خانواده [۳] (میلیون ریال)

برآورد ۱۴۰۴	دستگاه اجرایی	عنوان	ردیف
۳,۳۹۳,۶۲۸	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	تعمیرات اساسی و تامین تجهیزات خوابگاه دانشجویان متاهل شاغل به تحصیل در مقاطع تحصیلات تکمیلی	۱۸۰۳۰۰۲۰۰۶
۳۱,۱۲۹,۰۶۸	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	کمک به تکمیل خوابگاه‌های متاهلین که ۵۰ درصد آورده آن از محل سایر منابع تامین شده باشد- در اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۱۸۰۳۰۰۱۵۷۲

همانطور که ملاحظه می‌شود برای وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ۳۱ هزار و ۱۲۹ میلیارد ریال (معادل ۳ هزار و ۱۱۲ میلیارد تومان) جهت «کمک به تکمیل خوابگاه‌های متاهلین که ۵۰ درصد آورده آن از محل سایر منابع تأمین شده باشد» دیده شده که در مقایسه با سال گذشته که تنها ۴ هزار و ۸۲۹ میلیارد ریال برآورد شده بود با رشدی معادل ۵۴۴ درصد مواجه شده است که این مسئله با توجه به کمبود منابع پایدار برای خوابگاه‌های متاهلین بسیار مثبت است با این حال با توجه به کاهش تعداد دانشجویان طی سال‌های آینده ضرورت دارد ساخت خوابگاه متاهلین منوط به تهیه پیوست آینده‌پژوهی (از وضعیت پذیرش دانشجو)، آمایش سرزمین و انجام مطالعات توجیهی و پشتیبان قبل از اعطای مجوز ساخت خوابگاه متاهلین باشد.

۳. برآورد کل اعتبارات حوزه زنان و خانواده و جوانی جمعیت ذیل عناوین و جداول مختلف در لایحه بودجه ۱۴۰۳

همانطور که پیش تر ذکر شد اعتبارات حوزه زنان و خانواده و هم چنین موضوع جوانی جمعیت در لایحه بودجه ۱۴۰۴ به شکلی پراکنده ذیل بخش‌های مختلف ذکر شده است. با توجه به اینکه نگاه تک بعدی به هر بخش می‌تواند تفسیری اشتباه از اعتبار برآورد شده را شکل دهد. بر این اساس در ادامه تلاش خواهد شد با تجمیع اعتبارات برآورد شده که ذیل بخش‌ها و جداول مختلف پیش‌بینی شده، تصویری شفاف‌تر از میزان کل اعتبار شکل دهد.^۱

در جدول زیر تلاش شده اعتبارات حوزه زنان و خانواده که در بخش‌های مختلف لایحه بودجه ۱۴۰۴ درج شده، به صورت تجمیعی ذکر شود:

جدول ۶. تجمیع اعتبارات برآورد شده در لایحه بودجه ۱۴۰۴ ذیل زنان و خانواده (میلیون ریال)

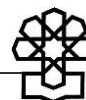
اعتبار	ردیف	اعتبارات حوزه زنان و خانواده		ردیف
۱,۴۱۰,۰۰۰	۱۰۱۰۲۴	معاونت امور زنان و خانواده		۱
۵,۱۰۰,۰۰۰	۱۰۲۵۳۵	سازمان برنامه و بودجه (بند ث تبصره ۸)		۲
۲۰۰,۰۰۰				
۱۲۰,۰۰۰	۱۲۷۵۰۰	آموزش و پرورش	سایر دستگاه‌های اجرایی	۳
۴,۸۰۳,۶۴۳	۱۲۸۵۰۰	وزارت ورزش و جوانان		۴
۱,۰۰۰,۰۰۰	ردیف ۱۲ جدول ۱۴-۱	هدفمندی یارانه‌ها (جدول ۱۴)		۵
۱۲,۶۳۳,۶۴۳	جمع کل			

مأخذ: تجمیع اعتبارات لایحه بودجه ۱۴۰۴ کل کشور.

بر این اساس برای حوزه زنان و خانواده در مجموع ۱۲ هزار و ۶۳۳ میلیارد ریال (معادل یک هزار و ۲۶۳ میلیارد تومان) اعتبار اختصاص یافته است که رقم قابل ملاحظه‌ای است و بر ضرورت برنامه‌ریزی عملیاتی و مشخص جهت هزینه کرد این اعتبارات تأکید دارد. به عبارت دیگر با توجه به کلی بودن عناوین برنامه‌ها طراحی سنجه‌های عملیاتی و مشخص جهت هزینه کرد اعتبارات تأکید دارد.

در جدول زیر با توجه به پراکنده بودن اعتبارات جوانی جمعیت تجمیع این اعتبارات در بخش‌های مختلف ذکر شده است:

۱. لازم به ذکر است اعتبار سازمان صدا و سیما با عنوان برنامه «تولید و حمایت از برنامه‌های تحکیم نهاد خانواده، جوانی جمعیت، توانمندسازی بانوان و امور جوانان» به دلیل مشخص نبودن سهم زنان و خانواده از جوانی جمعیت در هیچ‌یک از این دو بخش ذکر نشده است.

جدول ۷. تجميع اعتبارات برآورد شده در لايحه بودجه ۱۴۰۴ ذيل جواني جمعيت (ميليون ريال)

ردیف	اعتبارات اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	ردیف	اعتبار
۱	دبیرخانه حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۱۳۱۵۵۰	۱،۰۰۰،۰۰۰
۲	اعتبار موضوع قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت پس از تایید سازمان برنامه و بودجه کشور وفق مصوبات ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۵۵۰۰۰۰-۶۹	۷۹،۰۰۰،۰۰۰
۳	سازمان برنامه و بودجه بند «ث» تبصره (۸)	۱۰۲۵۳۵	۳،۹۰۰،۰۰۰
۴	سایر دستگاه‌های اجرایی	وزارت امور اقتصادی و دارایی	۵۲۷،۰۰۰
		وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۱،۰۰۰،۰۰۰
		وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (تملك دارایی سرمایه‌ای)	پیوست تملك دارایی ۱۸۰۳۰۰۱۵۷۲
		سازمان تبلیغات اسلامی	۱۱۴۳۰۰
		وزارت آموزش و پرورش	۱۲۷۵۰۰
		وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۵۴۰۰۰
	وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی (تملك دارایی سرمایه‌ای)	پیوست تملك دارایی ۱۸۰۳۰۰۲۰۰۶	۳،۳۹۳،۶۲۸
جمع اعتبار			۱۵۰،۴۵۹،۶۹۶

مآخذ: تجميع اعتبارات لايحه بودجه ۱۴۰۴ کل کشور.

همانطور که ملاحظه می‌شود تجميع اعتبارات اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در بخش‌های مختلف حدود ۱۵۰ هزار و ۴۵۹ میلیارد ريال (۱۵ هزار میلیارد تومان) است که در مقایسه با سال گذشته که ۷۰ هزار و ۸۹۱ میلیارد ريال (۷ هزار میلیارد تومان) به این موضوع اختصاص یافته بود رشدی معادل ۱۰۰ درصد را نشان می‌دهد. ازسوی دیگر با توجه به رشد قابل ملاحظه این اعتبار، ضرورت طراحی برنامه عملیاتی مشخص و قابل رصد ذیل دستگاه‌های اجرایی توسط دبیرخانه ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت به چشم می‌خورد. علاوه بر این مشخص نبودن دستگاه‌ها و میزان اعتبارات برای هزینه کرد ۷۹ هزار میلیارد ريال (۷ هزار و ۹۰۰ میلیارد تومان) ذیل ردیف‌های متفرقه از دیگر چالش‌های پیش‌رو است.

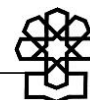
۴. منابع درآمدی قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

در جدول زیر تلاش شده منابع درآمدی قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت که در جدول ۵ لايحه بودجه ذیل درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و واگذاری دارایی مالی بر حسب قسمت، بخش، بند دیده شده ذکر گردد:

(میلیون ریال)

جدول ۸. درآمدهای مرتبط با قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت [۱]

برآورد ۱۴۰۴									عنوان	شماره طبقه‌بندی
جمع کل			اختصاصی			عمومی				
جمع کل	استانی	ملی	جمع	استانی	ملی	جمع	استانی	ملی		
۳۵,۲۰۰,۰۰۰	۰	۳۵,۲۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۳۵,۲۰۰,۰۰۰	۰	۳۵,۲۰۰,۰۰۰	یک درصد از اعتبارات عوارض بر ارزش افزوده شهرداری (موضوع بند «ب» ماده (۷۲) قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۱۱۰۵۲۲
۵۰۰,۰۰۰	۰	۵۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۵۰۰,۰۰۰	۰	۵۰۰,۰۰۰	دو درصد از ۱۲/۱ هزینه جاری شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و موسسات انتفاعی وابسته به دولت (سودده و فاقد زیان انباشته) موضوع بند «ج» ماده (۷۲) قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۱۳۰۴۰۱
۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	درآمد حاصل از افزایش بهای تعرفه هر متر مکعب فروش آب شرب شهری برای مشترکان پرمصرف آب (موضوع بند «ر» ماده (۷۲) قانون جوانی جمعیت	۱۵۰۱۴۱
۲۰۰,۰۰۰	۰	۲۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۲۰۰,۰۰۰	۰	۲۰۰,۰۰۰	درآمد حاصل از مابه تفاوت نرخ ارز موضوع بند «ت» ماده (۷۲) قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۱۶۰۱۶۸
۵۰,۰۰۰	۰	۵۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۵۰,۰۰۰	۰	۵۰,۰۰۰	درآمد حاصل از جرایم وضع شده در قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	۱۶۰۲۰۲
۳۶,۹۵۰,۰۰۰		۳۶,۹۵۰,۰۰۰	*	*	*	۳۶,۹۵۰,۰۰۰	*	۳۶,۹۵۰,۰۰۰	جمع کل	

اگرچه مقایسه منابع درآمدی ذکر شده جهت اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در ماده (۷۲) آن با جدول فوق، نشان از عدم تطابق موضوعات درآمدی است^۱ و همچنین در برخی از مواد جدول فوق از جمله دو درصد از ۱۲/۱ هزینه جاری شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت (سودده و فاقد زیان انباشته) موضوع بند «ج» ماده (۷۲) قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت و درآمد حاصل از مابه تفاوت نرخ ارز موضوع بند «ت» ماده (۷۲) قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت به نوعی کم برآوردی به چشم می‌خورد، با این حال نگاهی به جدول ۷ گزارش نشان می‌دهد که منابعی که صراحتاً برای جوانی جمعیت در بودجه سنواتی پیش‌بینی شده معادل ۱۵۰ هزار میلیارد ریال (۱۵ هزار میلیارد تومان) است که بسیار بیشتر از منابع درآمدی جدول فوق است و از این حیث شاید بتوان عدم توجه به تمامی موضوعات منابع درآمدی ماده (۷۲) قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت را توجیه نمود.

۵. جمع‌بندی و پیشنهادات

در این گزارش مجموع اعتباراتی که مستقیماً برای حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت در لایحه بودجه ۱۴۰۴ پیش‌بینی شده، مورد بررسی قرار گرفت. همانطور که ملاحظه شد برای معاونت امور زنان و خانواده یک هزار ۴۱۰ میلیارد ریال (۱۴۱ میلیارد تومان) پیش‌بینی شده که با رشدی معادل ۸۵ درصدی مواجه بوده است. این رشد عمدتاً

۱. ماده (۷۲). دولت مکلف است جهت اجرای احکام این قانون، بودجه لازم را در قوانین بودجه سنواتی و در ردیف‌های مشخص از محل درآمدهای ذیل بر حسب نیاز تأمین و اختصاص دهد:
 - ۱- اعتبارات هزینه‌ای:
 - الف - یک درصد (۱٪) از اعتبارات بودجه کلیه دستگاه‌ها، نهادها و مؤسسات موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و مندرج در قانون بودجه که به نحوی از انحاء از اعتبارات دولتی استفاده می‌کنند به استثناء فصول (۱)، (۴) و (۶) هزینه‌ای و شرکت‌های زیان‌ده
 - ب - یک درصد (۱٪) از اعتبارات مالیات بر ارزش افزوده
 - پ - یک درصد (۱٪) از اعتبارات جدول هدفمندی یارانه‌ها
 - ت - مبلغ سه درصد (۳٪) از محل موضوع مابه‌التفاوت نرخ ارز
 - ث - ده درصد (۱۰٪) منابع حاصل از اجرای ماده (۲۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، (مالیات سلامت)
 - ج - دو درصد (۲٪) از یک دوازدهم هزینه‌های جاری شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت که سودده و فاقد زیان انباشت هستند
 - چ - صد درصد (۱۰۰٪) از محل افزایش بیست درصدی جرایم تخلفات رانندگی
 - ح - هفتاد درصد (۷۰٪) از درآمد اجرای اصل (۴۹) قانون اساسی؛ به غیر از اموالی که باید به صاحبان حق رد شود و یا در اختیار ولی فقیه است.
 - خ - منابع حاصل جریمه‌های مذکور در متن این قانون
 - د - اعتبارات مرتبط با توزیع عموم اقلام پیشگیری از بارداری، عقیم‌سازی و سایر مواردی که تحت هر عنوانی به کنترل جمعیت منجر می‌شده است.
 - ذ - صد درصد (۱۰۰٪) درآمد حاصل از افزایش نهصد (۹۰۰) ریال به تعرفه هر متر مکعب گاز مصرفی واحدهای تولیدکننده فولاد
 - ر - صد درصد (۱۰۰٪) درآمد حاصل از افزایش هزار (۱۰۰) ریال به ازای هر متر مکعب فروش آب شرب شهری مشترکان پرمصرف آب از طریق شرکت‌های آبفای شهری و واریز به حساب خزانه
 - ز - صد درصد (۱۰۰٪) درآمد حاصل از افزایش سه برابری جرایم مربوط به کالا، تجهیزات و داروهای قاچاق
 - س - صد درصد (۱۰۰٪) جرایم تعزیرات حاصل از احتکار و گران فروشی
 - ش - کاربر بسته‌های ارائه‌دهنده خدمات مخابراتی علاوه بر قیمت هر پیامک مبلغ ده (۱۰) ریال از استفاده‌کننده خدمات مذکور دریافت و جزء منابع این قانون قرار گیرد.
 - ۲- اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای - عمرانی:
 - مبلغ سه درصد (۳٪) از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بابت احداث، تکمیل و تجهیز طرح‌های تحقیقاتی و تجهیزات و امکانات مرتبط با این قانون.
- تبصره «۱»- اجرای احکام این قانون در سال ۱۴۰۰ در چهارچوب موارد پیش‌بینی شده در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور خواهد بود.
- تبصره «۲»- اجرای تکالیف مندرج در مواد این قانون از محل منابع حاصله از بند «الف» اعتبارات هزینه‌ای موضوع این ماده به شرح ذیل است و در همان حد محدود خواهد شد:
 - ۱- مواد (۲۰) و (۲۲) جمعاً ده درصد (۱۰٪)
 - ۲- مواد (۲۸)، (۳۰) و (۴۱) هر کدام پنج درصد (۵٪)
 - ۳- ماده (۳۴) سی درصد (۳۰٪)
 - ۴- ماده (۴۶) یک-درصد (۱٪)
 - ۵- ماده (۵۰) چهار درصد (۴٪)

به علت افزایش اعتبارات هزینه‌ای معاونت امور زنان و خانواده از ۷۶۲ میلیارد ریال به یک هزار ۴۰۰ میلیارد ریال است. با توجه به اینکه در قانون برنامه هفتم پیشرفت تکالیف متعددی بر عهده معاونت امور زنان و خانواده گذاشته شده این افزایش نقش مهمی در پیشبرد این تکالیف راهبری، هماهنگی و نظارت این معاونت خواهد داشت.

در خصوص اعتبارات مرتبط با قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت نیز باید گفت به علت تغییر در ساختار بودجه جوانی جمعیت ذیل دستگاه‌ها و دبیرخانه ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در لایحه بودجه ۱۴۰۴، این اعتبارات به صورت پراکنده ذیل جداول مختلف پیش‌بینی شده و بر این اساس باید گفت اعتبار دبیرخانه ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت (ردیف ۱۳۱۵۵۰) که رقمی معادل هزار میلیارد ریال (۱۰۰ میلیارد تومان) است برای اجرای تکالیف خود دبیرخانه بوده و اعتبار اجرای قانون به دو شکل دی‌گر در لایحه لحاظ شده است:

۱. بخش عمده این اعتبار در جدول ۹ ردیف متفرقه ذیل ردیف ۱۳۱۵۵۰ درج شده است (اعتبار ۷۹ هزار

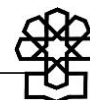
میلیارد ریال)

۲. بخش دیگر ذیل برخی از دستگاه‌های اجرایی با عنوان برنامه راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و

جوانی جمعیت لحاظ شده است.

بر این اساس باید گفت تجمیع اعتبارات قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت ذیل بخش‌های مختلف نشان می‌دهد ۱۵۰ هزار میلیارد ریال به این حوزه اختصاص یافته که با رشدی بیش از ۱۰۰ درصد مواجه بوده است چرا که اعتبار پیش‌بینی شده برای این موضوع در قانون بودجه ۱۴۰۳، ۷۰ هزار میلیارد ریال بوده است. نکته مثبت دیگر آنکه در لایحه بودجه ۱۴۰۴ اعتبارات اجرای قانون از اعتبارات دبیرخانه مجزا شده و برای خود دبیرخانه (امر نظارت و هماهنگی بر دستگاه‌ها) نیز اعتبار مستقل لحاظ شده است. با این حال تشتت در نحوه توزیع اعتبارات قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مانع شفافیت در نحوه توزیع این اعتبار شده است. چرا که در حال حاضر علاوه بر اینکه برخی دستگاه‌ها ذیل خود یک برنامه مشخص دریافت کرده‌اند باز هم شاهد اختصاص بخش عمده اعتبار در ردیف متفرقه هستیم که تخصیص آن منوط پس از تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور وفق مصوبات ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت است. مشخص نبودن دستگاه‌ها و میزان اعتبارات برای هزینه کرد ۷۹ هزار میلیارد ریال (۷ هزار و ۹۰۰ میلیارد تومان) ذیل ردیف‌های متفرقه از دیگر چالش‌های پیش‌رو است.

یکی از نکات قابل توجه در خصوص اعتبارات مرتبط با حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت اعتبارات مرتبط با بند «ث» تبصره «۸» برای این حوزه است. برای موضوعات مرتبط با این حوزه از سود شرکت‌های دولتی، ۱۰ هزار ۴۰۰ میلیارد ریال (معادل ۱ هزار ۴۰ میلیارد تومان) اعتبار برآورد شده است که عدد قابل توجهی است. با این حال رصد دستگاه‌های متولی و همکار ذیل این جدول نشان از فقدان انطباق با احکام مواد (۷۹)، (۸۰) و (۸۱) قانون برنامه هفتم پیشرفت از حیث تقسیم کار دستگاهی دارد. به نحوی که دستگاه‌هایی چون وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، سازمان اداری و استخدامی، دبیرخانه ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، وزارت امور خارجه، وزارت کشور، وزارت آموزش و پرورش، معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری علی‌رغم تکلیف مشخص در مواد (۸۰) و (۸۱) قانون برنامه هفتم در این جدول دیده نشده‌اند. بر این اساس در شرایطی که

دستگاه‌های اصلی متولی در قانون برنامه هفتم پیشرفت در این بخش دیده نشده‌اند چگونه می‌توان انتظار داشت اهداف برنامه هفتم تحقق یابد. می‌توان گفت تقسیم کار بین دستگاه‌های این حوزه در جدول ۱۲ لایحه بودجه ۴۰۴ دچار چالش است.

از سوی دیگر علی‌رغم مثبت بودن درج دو عنوان برنامه ذیل برخی از دستگاه‌ها تحت عنوان برنامه‌های «اجرای برنامه‌های حوزه زن، خانواده و جوانان» و «راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» ذیل برخی از دستگاه‌های اجرایی، اما از یک سو کلی بودن عناوین یاد شده منجر به ابهام در اهداف هزینه کردی این اعتبارات شده است و از سوی دیگر مشخص نیست چرا علی‌رغم درج این برنامه‌ها ذیل برخی از دستگاه‌های اجرایی و هم چنین تکلیف آنها در قانون برنامه هفتم پیشرفت، اعتباری برای آنها لحاظ نشده است. بنا بر گفته سازمان برنامه بودجه کشور این مسئله به علت عدم همراهی امور مختلف در سازمان در پیگیری یک شیوه متحد صورت گرفته است. بر این مبنا می‌توان گفت عدم در نظر گرفتن اعتبار برای برنامه‌های درج شده مغایر با اصول ۵۲ و ۵۳ قانون اساسی مبنی بر جواز پرداخت اعتبارات به وجود رقم مصوب در بودجه است.

در مجموع پراکندگی اعتبارات حوزه ذیل جداول مختلف، عدم برآورد اعتبار برای برنامه «اجرای برنامه‌های حوزه زنان، خانواده و جوانان» و «راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» ذیل برخی از دستگاه‌ها، کلی دیدن برنامه‌ها که امکان انطباق با فصل برنامه هفتم پیشرفت را سلب کرده است و عدم انطباق دستگاه‌های اجرایی با دستگاه‌های متولی برنامه هفتم پیشرفت از جمله چالش‌هایی است که می‌توان نسبت به بخش دوم لایحه بودجه ۱۴۰۴ در حوزه زنان و خانواده نام برد.

تجمع اعتبارات حوزه زنان و خانواده ذیل جداول بخش‌های مختلف نشان می‌دهد در مجموع برای حوزه زنان خانواده (اعتبارات صریح)، ۱۲ هزار و ۶۳۳ میلیارد ریال (یک هزار و ۲۶۳ میلیارد تومان) اعتبار اختصاص یافته است که رقم قابل ملاحظه‌ای است و بر ضرورت برنامه ریزی عملیاتی و مشخص جهت هزینه کرد این اعتبارات تاکید دارد. به عبارت دیگر با توجه به کلی بودن عناوین برنامه‌ها طراحی سنجه‌های عملیاتی و مشخص جهت هزینه کرد اعتبارات تأکید دارد.

تجمع اعتبارات اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در بخش‌های مختلف نشان از اعتباری معادل ۱۵۰ هزار میلیارد ریال (۱۵ هزار میلیارد تومان) دارد که این رقم نیز قابل ملاحظه بوده و بر ضرورت طراحی برنامه عملیاتی مشخص و قابل رصد ذیل دستگاه‌های اجرایی توسط دبیرخانه ستاد حمایت از خانواده و جوانی جمعیت تاکید دارد. علاوه بر این مشخص نبودن دستگاه‌ها و میزان اعتبارات برای هزینه کرد اعتبار ۷۹ هزار میلیارد ریال برای اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در جداول متفرقه از دیگر چالش‌های پیش‌رو است.

بر این اساس سهم اعتبارات صریح حوزه زنان، خانواده و جوانی جمعیت (۱۶ هزار میلیارد تومان) از مجموع بودجه عمومی دولت (۵۳۸۴ هزار میلیارد تومان)، ۰/۳ درصد است که به تفکیک این نسبت برای حوزه زنان و خانواده ۰/۰۲ درصد و برای حوزه جوانی جمعیت ۰/۲۷ است.

با توجه به مطالب فوق پیشنهادات زیر با هدف افزایش شفافیت ذیل دستگاه‌های اجرایی در هزینه کرد اعتبارات پیشنهاد می‌گردد:

- الحاق دستگاه‌های وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، دبیرخانه حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، سازمان اداری و استخدامی کشور، وزارت کشور، وزارت آموزش و پرورش، معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری به «برنامه اجرایی ۶: تحکیم نهاد خانواده، جوانی جمعیت، توانمندسازی بانوان و امور جوانان» ذیل جدول (۱۲) لایحه بودجه ۱۴۰۴ ذیل نهادهای متولی و همکار.
- ضرورت تفکیک اعتبارات، برنامه‌ها، متولیان و همکاران حوزه زنان و خانواده از موضوع جوانی جمعیت با توجه به تفاوت نهادهای تصمیم‌ساز در جدول (۱۲).
- الحاق وزارت خارجه به «برنامه اجرایی ۴: راهبری و ارتقای دیپلماسی فرهنگی» ذیل جدول (۱۲) لایحه بودجه ۱۴۰۴ به عنوان نهاد متولی.
- مشخص شدن اعتبار برنامه‌های «اجرای برنامه‌های حوزه زنان، خانواده و جوانان» و «راهبری و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» ذیل دستگاه‌های اجرایی به‌ویژه دستگاه‌هایی چون وزارت کشور، وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری مطابق با برنامه هفتم پیشرفت.
- اولویت‌بخشی به اجرای جزء ۳ بند «پ» و هم‌چنین جزء ۳ بند «الف» ماده (۸۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت در خصوص نحوه هزینه کرد موضوع «تحکیم نهاد خانواده، جوانی جمعیت، توانمندسازی بانوان و امور جوانان» ذیل جدول (۱-۱۴) از منابع هدفمندی یارانه‌ها.

منابع و مأخذ

- [۱] بخش دوم لایحه بودجه ۱۴۰۴ کل کشور.
- [۲] ارحامی، آسیه (۱۴۰۳) گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس پیرامون «بررسی نحوه توزیع اعتبارات اختصاص یافته به ردیف اختصاصی اجرای قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» در قوانین بودجه سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲، شماره مسلسل: ۲۰۱۷۳
- [۳] بخش دوم لایحه بودجه ۱۴۰۴ کل کشور - اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای

گزیده سیاستی

بررسی بخش دوم لایحه بودجه ۱۴۰۴ نشان می‌دهد برای حوزه جوانی جمعیت ذیل جداول مختلف ۱۵۰ هزار میلیارد ریال برآورد شده که به معنی رشد ۱۰۰ درصدی است. برای حوزه زنان و خانواده نیز به صورت تجمیعی ذیل جداول مختلف ۱۴۰۴، ۱۲ هزار و ۶۳۳ میلیارد ریال برآورد شده که جهت پیشبرد برنامه هفتم پیشرفت مثبت ارزیابی می‌شود.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir